

Citiți lecția din manual: *Regimul Ion Antonescu și evreii (1941-1944)*, notați schița lecției pe caiete și rezolvați fișele de lucru.

Regimul Ion Antonescu și evreii (1941-1944)

1. Dictatura militară antonesciană

- 27 ianuarie 1941-23 august 1944 - după înlăturarea legionarilor de la guvernare și abolirea statului național-legionar, generalul (22 august 1941: mareșal) Ion Antonescu și-a consolidat puterea, conducând România pe baza decretelor-legi ⇒ instaurarea dictaturii militare;
- guvernul Ion Antonescu a fost alcătuit în mare parte din militari și tehnicieni precum: Mihai Antonescu (Vicepreședintele Consiliului de Miniștri, Ministru secretar de stat și Ministrul afacerilor străine), general Dumitru I. Popescu (Ministru de interne), General Gheorghe Dobre (Ministrul Înzestrării Armatei și Producției de Război), Petre Tomescu (Ministrul muncii, sănătății și ocrotirii sociale), Nichifor Crainic (Ministru secretar de stat cu Propaganda și Ministrul Propagandei Naționale) și locotenent-colonel Nicolae Dragomir (Ministrul coordonării Statului Major economic);
- perioada dictaturii antonesciene nu s-a deosebit semnificativ de regimul politic anterior, statul național-legionar (1940-1941): regele Mihai I a continuat să aibă un rol decorativ, parlamentul și constituția au rămas suspendate, iar în plan extern s-a menținut alianța cu Germania nazistă;
- după instaurarea dictaturii, regimul Antonescu a adoptat o serie de decrete-legi menite să îi consolideze puterea: a interzis adunările publice (acestea ar fi subminat siguranța statului); orice organizație (politică, religioasă sau culturală) a putut lua ființă doar cu acordul guvernului; a instituit pedeapsa cu moartea pentru cei care au amenințat existența și interesele țării; întreprinderile de stat sau particulare au putut trece în subordinea armatei dacă interesele țării au cerut acest lucru.

2. Regimul Antonescu și evreii

- 27 ianuarie 1941-23 august 1944 - evreii din România și din teritoriile controlate militar de autoritățile române (Transnistria) au suferit grave persecuții din partea regimului antonescian:

I. „Românizare” (februarie-iunie 1941): prin Centrul Național de Românizare a continuat „românizarea” (exproprierea) proprietăților evreiești, întreprinderilor și imobilelor urbane (27 martie 1941), precum și a celor din mediul rural (2 mai 1941); interzicerea evreilor să posede aparate de radio-recepție (7 mai 1941).

II. „Curățarea terenului” (iunie 1941-octombrie 1942): România, pentru a recupera teritoriile anexate de sovietici în iunie 1940 (Basarabia, nordul Bucovinei și ținutul Herța), a participat, alături de Germania și aliații săi (Italia, Ungaria, Finlanda și Slovacia) la invazia U.R.S.S. (*Operațiunea Barbarossa*). Cu această ocazie a fost declanșată purificarea etnică a României: 280.000-380.000 de evrei au fost uciși în România (27-30 iunie 1941: pogromul de la Iași a făcut 14.000 de victime) și Transnistria (22-25 octombrie 1941: pogromul din Odessa a făcut 22.000 de victime; decembrie 1941-mai 1942: peste 100.000 de evrei au fost executați în județele Goltă și Berezovca), iar restul au fost închiși în ghetouri (Cernăuți, Chișinău, Odessa, Berezovca și Moghilău) și lagăre (Târgu-Jiu, Galați, Focșani, Burdujeni, Mărculești, Vertiujeni, Secureni, Edineț, Bălți, Bogdanovca, Acmețetca și Domanevca) din România și Transnistria. Octombrie 1942 - ca urmare a intervențiilor făcute pe lângă Antonescu de către Wilhelm Filderman, regina-mamă Elena și alte personalități din țară, a fost revocat ordinul deportării evreilor din România în lagărele de exterminare de pe teritoriul Poloniei.

III. „Rezolvarea problemei evreiești” (noiembrie 1942-august 1944): schimbarea raportului de forțe în desfășurarea războiului (înfrângerea Germaniei pe Frontul de Est și ofensiva Aliaților) l-a determinat pe Ion Antonescu să își ajusteze concepțiile cu privire la soluționarea problemei evreiești. Decembrie 1943 - guvernul a permis întoarcerea în România a cca. 10.000 de evrei (1/5 dintre supraviețuitorii din Transnistria). 23 august 1944 - Antonescu a fost înlăturat de la putere, legislația antisemită a fost abrogată treptat, iar supraviețuitorii deportărilor s-au întors în țară (1944-1945).

Pentru o mai bună înțelegere a subiectului studiat vizionați următoarele videoclipuri:

<https://www.youtube.com/watch?v=Q0jubwPZIK4>

<https://www.youtube.com/watch?v=nXCxtPPnOnY>

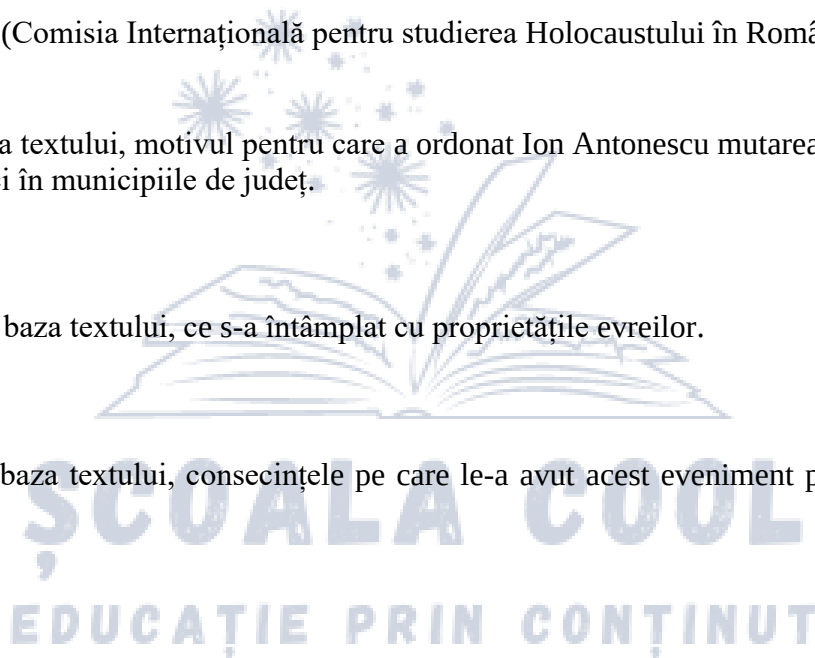
Fișă de lucru: *Regimul Ion Antonescu și evreii (1941-1944)*

Citiți cu atenție textul de mai jos, apoi răspundeți cerințelor:

„La 18 iunie 1941, el (Ion Antonescu) a ordonat ca această categorie de evrei (din satele și orașele mici) să fie mutată în municipiile de județ. Unele dintre aceste municipii au avut o slabă prezență evreiască, așa că evreii de la țară au fost îngrămădiți în depozite, clădiri abandonate, școli și alte forme improprii de cazare. Comunitățile evreiești locale nu au făcut față nevoilor evreilor evacuați de la țară, ale căror obiecte casnice au fost confiscate la deportare.”

(Comisia Internațională pentru studierea Holocaustului în România, *Raport Final*)

1. Numiți, pe baza textului, motivul pentru care a ordonat Ion Antonescu mutarea evreilor de la țară și din orașele mici în municipiile de județ.
2. Menționați, pe baza textului, ce s-a întâmplat cu proprietățile evreilor.
3. Prezentați, pe baza textului, consecințele pe care le-a avut acest eveniment pentru comunitatea evreiască.

BIBLIOGRAFIE:

1. Boșcodeală, Felicia Elena, Ciobanu, Loredana, Șerban, Nicolae, *Istoria evreilor. Holocaustul: Manual pentru clasa a XI-a/a XII-a*, Editura Booklet, București, 2024.
2. Waldman, Felicia, Tudorancea, Anca, Cioflâncă, Adrian, Iancu, Carol, Radu, Adriana, Romandaș, Bogdan-Florin, *Istoria evreilor. Holocaustul: Manual pentru clasa a XI-a/a XII-a*, Editura Corint Logistic, București, 2024.
3. Florian, Alexandru (coordonator), Boboc, Daniel, Drăgușin, Nicolae, Matei, Petre, Petrescu, Florin, Stan, Gabriel, Stanciu, Măriuca, *Istoria evreilor. Holocaustul: Manual pentru clasa a XI-a/a XII-a*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2024.
4. Soare, Aurel Constantin, Săvuță, Irina Ema, Rados, Maria, Căplescu, Iuliana Maria, *Istoria evreilor. Holocaustul: Manual pentru clasa a XI-a/a XII-a*, Editura Litera, București, 2024.
5. Florea, Cosmin-Ionuț, Stan, Viorica, Țigău, Dragoș Lucian, *Istoria evreilor. Holocaustul: Manual pentru clasa a XI-a/a XII-a*, Editura Sigma, București, 2024.
6. Bărbulescu, Mihai, Deletant, Dennis, Hitchins, Keith, Papacostea, Șerban, Teodor, Pompiliu, *Istoria României*, Editura Corint Educațional, București, 2014.
7. Stoenescu, Alex Mihai, *Armata, mareșalul și evreii*, Editura Rao, București, 2010.
8. Comisia Internațională pentru Studierea Holocaustului în România, *Raport final*, Editura Polirom, Iași, 2005.
9. Ioanid, Radu, *Holocaustul în România*, Editura Polirom, Iași, 2019.
10. Centrul pentru Studierea Istoriei Evreilor din România „Wilhelm Filderman”, *Izvoare și mărturii. Evreii din România între anii 1940-1944*, Editura Hasefer, București, 1993-1998.

